

Decernik

Leto I. (VIII.), šte. 111

Maribor, četrtek, 15. septembra 1927

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček, zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Kralj v Beogradu

Davidovičeva posvetovanja s Pribičevićem in radičevci

BEOGRAD, 15. septembra. Kralj in kraljica sta prispela danes ob 10. dop. z Bleda zopet v prestolico, vendar odputuje kralj še danes zvečer v Topolo, kjer ostane najbrže 2—3 dni.

Dopoldne je sprejel vladar ministra in beograjskega župana dr. Kumanudija, ki prevzame kot zastopnik zunanjega ministra dr. Marinkoviča vodstvo naše ženevske delegacije.

Nato je sprejel kralj še ministrskega predsednika Vukičevića, ki je po avdienci izjavil, da je kralj samo podpisal ukaz, da zastopa ministra dr. Kumanudija za časa njegove odsotnosti v Ženevi, minister dr. Šumenkovič. Vukičević je dalje pripomnil, da bo poddal kralju obširno politično situacijsko poročilo šele na daljši popoldanski seji.

BEOGRAD, 15. septembra. V političnih krogih je vzbudila danes precej-

šno pozornost konferenca Ljube Davidoviča z odposlancema Hrvatske seljaške stranke, dr. Košutičem in dr. Šibenikom. V poučenih krogih zatrjujejo, da je Davidovič pri tej priliki čisto jasno vprašal oba odposlanca voditelja seljaške stranke, ali bi bil Radič pripravljen sodelovati v demokratiškem bloku. V zvezo s tem se spravlja tudi včerajšnji sestanek med Davidovičem in Pribičevićem, prvi sestanek obeh politikov po razkolu bivše stranke. Gotovi krogi že priznavajo, da je pričel Davidovič resno akcijo za sestavitev demokratiškega bloka. Očividno hoče v svojem stremljenju prehiteti Vukičevića, ki pa seveda tudi ne miruje, temveč se predvsem resno trudi, da spravi čimprej zastopnike SLS v vladu, kakor jim je že dolgo obljubljal. Obenem napenja tudi vse sile, da bi pomiril razburjene pašičevce in si pridobil njihovo naklonjenost.

Dnevi vseh grozot

Potresi in viharji na Krimu, Japonskem in v Meksiki — Kolera na Kitajskem — Nastrašne še človeško divjanje

Vse, kar že sv. pismo označuje za največjo nesrečo, je sedaj hkrati udarilo Evropo, Azijo in Ameriko. Nemogoče je povedati, ali je tajfun na Japonskem strašnejši od potresov na Krimu, ali pa kolera ob reki Jangtse strašnejša od neviht in potresov v Meksiki. Povsod so po tresi, orkanji in tajfuni brezprimerno zlo in tudi kolera je strahota vseh strahot. Nad velike pokrajine se je vlegla mora strašne smrti in ljudje so kot črviči na potu: vsak hip jih lahko kaj strašnega uniči.

Na zapadni japonski obali je strahovit veter porušil 780 hiš, nad 300 mrtvih so našli, usoda par tisoč prebivalcev je pa neznana. V mestu Kumaoto ni ne vode ne luči. Ko je začel divjati tajfun, so bežali ljudje na visoke pečine. Pod seboj so videli porušene domačije, golo življenje je pa vendarle gojilo dobre nade. Vmes je pa posegel strašen veter, ki je razskal trgal otroke od matere, žene od mož. Stoteri so slučajni nesrečnejši, ki so ves dan okrog sebe obdržali svojo družino v strašnem divjanju elementov, v enem hipu je pa orkan vse razgnal in uničil.

Na otoku Knišu je porušeno več kraljev in nad 1200 ljudi mrtvih. Do 25 metrov visoko valovanje je začelo svoj grozni ples na obali in na razdaljo več milj so leteli deli razbitih ladij in hiš.

V Koimbi Hakamenu je uničeno nad 1000, v Najhami pa okrog 500 hiš. V Omori so vsa bivališča pod vodo in nad 15.000 ljudi tava v življenjski nevarnosti naokrog. Noč in dan se izmenjava divjanje strašnih vetrov s silnimi nalivi.

Silen orkan besni že par dni na zapadni obali Meksike. Katastrofa je prišla nenadoma v veljem razmahu. Ponesrečeni so se številni parniki, ki so pluli ob obali. Ob izbruhu orkana je bilo že veliko številno mrtvih. Besno morje prestopa obalo na dolžini 200 km med zalivi Tehuan-Tepec do Guadalupe. V tem mestu je večina ulic pod vodo.

Potres na Krimu je povzročil veliko več škoda, kot se je prvotno mislilo. V Jalsi je bilo 13 mrtvih in 360 ranjenih, v Sevastopolu je pa ogromna materialna

škoda. Močno porušeno je tudi mornariški observatorij. Prebivalci bežijo iz mest na prosta polja ter tam taborijo v velikem strahu za svoje domove.

Ob rek Jangtse na Kitajskem pa razsaja kolera. V Nankingu je že okrog 70 smrtnih žrtev te strašne epidemije. Kolera se je pojavila tudi v Šanghaju.

Da bodo strašni jezdecji Apokalipse popolni, so pa morali ob strašnem divjanju, elementov pobesneti tudi ljudje. Iz Kitajske prihaja vest o pokolju, ki prekaša grozote jeruzalemskega klanja, šentjernejske noči, revolucije v Parizu itd. Člani južnokitajske nacionalistične organizacije so v mestu Čian Te ubili par vojakov generala Peng-Jung-Sianga. — Mesto Čian Te leži v severnem Honanu ter šteje 300.000 prebivalcev. General je sklenil maščevanje nad mestom, kjer je slučajno v zadnje čase običajnih spopadov padlo nekaj njegovih ljudi, — in njegove čete so privrele v mesto ter začele klati vse po vrsti. Divja soldateska je klala tudi žene in otroke. Masakrirala je vsega skupaj okrog 80.000 ljudi.

V dneh grozot je divjanje človeka proti človeku najhujše.

Mala antanta in Rothermerova akcija

ŽENEVA, 15. septembra. Na eni zadnjih sej zunanjih ministrov držav Male antante so razpravljali tudi o kampanji angleškega lorda Rothermera za revizijo trianonske mirovne pogodbe v korist Madžarske. Češkoslovski zunanji minister dr. Beneš je pri tej priliki predlagal skupen nastop Male antante proti tej kampanji. Dočim je bil rumunski zunanji minister Titulescu pod gotovimi pogoji pripravljen, da sprejme Benešov predlog, pa se je jugoslovanski zunanji minister dr. Marinković izrekel odločno proti vsaki obrambni akciji Male antante, češ da bi eventualni skupni nastop Male antante samo koristil lordu Rothermeru in bi vrh tega izgledalo, kakor da je lord Rothermer s svojo akcijo političko Male antante zadel naravnost v živo.

Ali je bil v Sloveniji volilni teror?

Grožnje s peklom in žandari — Gospodarske represalije in drugo

Vladno in klerikalno časopisje se trudi dokazovati, da v Sloveniji primulih volitvah ni bilo terorja in da so bile volitve svobodne. Zato hočemo samo na nekaj vzgledih pokazati, da je resnica vse drugačna in da tudi v Sloveniji nismo tokrat imeli popolnoma svobodnih volitev.

Da so se vsi ti zadnje tedne pred volitvami po velikem delu naših župnijskih in pri katerih so naleteli pridigarji pestili volilce in njihove sivoce po že običajnem načinu z grožnjami o peklenjskih kaznih in s postavljanjem Presvetega srea Jezusovega v prvo škrinjico, nam ni treba na slučajih dokazovati. Da so v tem pogledu po večini tudi vsi župniki in kaplani po višjem naročilu tekom zadnjih tednih in praznikov pred volitvami storili svoje, je splošno znano. Da pome ni to za našega povprečnega kmečkega človeka duševni teror najhujše vrste, si lahko vsak na prstih izračuna.

Ali pa morda ni teror, če je župnik v župniji S. v ormoškem okraju na praznik pred volitvami sklical farane na shod v cerkvene prostore in jim zabičal, da morajo seveda vsi iti volit, češ da bodo sicer popoldne prišli po nje žandari? Za to so priče na razpolago. Ali ni teror, če so v neki vasi blizu Maribora popoldne prišli klerikalni agitatorji z vozom po volilca, ki je do zdaj res vedno volil SLS, ki pa se je tokrat odločil, da sploh ne gre volit, ter so ga s silo odpeljali na volišče in ga prisilili, da je volil? Ali pa morda ni neka vrsta terorja, da so klerikalni agitatorji v neki občini blizu meje nad Mariborom v noči pred volitvami namenoma upijali naprednega čuvaja škrinjice in ga tako onemogočili za izvrševanje njegove volilne pravice in čuvarke dolžnosti? Ali ni neka vrsta terorja, da so klerikalci razposlali na vse volilce pozive k volitvi za prvo škrinjico pod naslovom »Volilna legitimacija«, kar je mnogi neuki volilec smatral kot nekako uradno listino? Ali morda ni teror, da se je s pomočjo politične oblasti v mariborski Mestni hranilnici vzdržal čez volitve nezakoniti go-rentski režim, ki je baš pred volitvami odpovedal naprednim volilcem kredite, ki so bili svoečasno soglasno od zastopnikov vseh strank dovoljeni? Ali ni teror, če je zagrizeni klerikalni kmet v neki občini slovenjebistriškega okraja pisal svojemu sosedu, naprednemu agitatorju, med drugim sledeče: »... da pri nas agitacije ne dopustim za tvojo stran-ko... Jaz pa pravim, če boš Ti nam v škodo več glasov dobil, Ti bom jaz odrekel pomoč pri voznji, povem pa tudi, da, kdor Ti bo vozil, temu jaz ne pripre-žem, ker nimam živine za Orhnce. Tudi bom v Devcah vodo zaklenil. Dr. Pivko Ti pošlje Orjuno in imel boš dosti vo-de...«?

Ali pa morda ni teror, da so nemški meštani vse svoje vničarje in od nemškega kapitala odvisne kmete nagnali, da so v masah glasovali za nemško listo v kraljih, kjer ni niti enega Nemca? Ali pa, da so v Mariboru in Celju morali na komando nemških gospodarjev glasovati za nemško listo uslužbeni slovenske narodnosti?

Ali pa ni teror, kar so radikalni ug-njali v Prekmurju, kjer so uprizarili makedonske volitve in kjer so z grož-

njami, da bodo kot vladna stranka vsem onim, ki ne bi njih volili, odvzeli agrarno zemljo, ustražovali volilce? Ali ni teror, kar je uganjal gerent Szabo v Dol. Lendavi, ki je baš, kakor se govori proti vsem predpisom zakona v predsobi volišča kot uradna oseba agitiral za radikalno škrinjico in vodil volilce do škrinjice, kjer je čakal tako dolgo, da je slišal kroglico pasti? Ali pa ni teror, da je namestnik srezkega kandidata NRS v srezi Dol. Lendava z vednostjo predsednika volilne komisije sedel v volilnem lokalu, kjer ni imel po zakonu pravice biti, in osebno agitiral za svojo stranko?

Mestno, da že ti vzgledi zadostujejo za dokaz, da je — vsaj kolikor se tiče mariborsko-celjskega volilnega okro-žja! — dejansko obstojal teror najgrše vrste in da ni govora o svobodnih vo-litvah.

30 let Bolgarije

Ločena žena Radka Petrova, gene-rala, večkratnega ministra, ministrskega predsednika in zaupnika bivšega bolgarskega carja Ferdinanda je spisala svoje spomine, ki zanimivo osvetljujejo zgodovino Bolgarije od l. 1878. do l. 1918. Največja vrednost knjige leži v tem, da pove marsikaj, kar se od politikov zastoj pričakuje. Naj sledi nekaj primerov:

Ko so Ferdinandu Koburgu ponudi-li bolgarski prestol, je njegova mati vprašala belgijskega kralja Leopolda II. za nasvet. Ta je dobro in naravnost proroško odgovoril: »Naj le poskusi, za vsak slučaj mu ostan čast, da je bil vladar!«

Z diplomati je imel bolgarski vladar smolo. Nemški poslanik Buchanan je bil hud intrigant in je Bolgarijo zaporedoma spravil v slabo luč v Angliji in Rusiji. Francoz Paléologue je pa prišel in odšel kot nekaj sovražnik. Običajnega odlikovanja ni dobil in tudi poslovilne avdijske ne bilo. Tudi Tardieu-ju se je zamerila bolgarska vlada, ker ni hotela naročiti 10.000 izvodov »Tempsa«.

Ob izbruhu svetovne vojne je bila Bolgarija v velikih škripcih. Pisateljica označuje to tako-le: Sovraštvo do nek danjih zaveznikov v balkanski vojni je nagibalo Bolgarijo na stran centralnih sil. Previdnost je priporočala neutralnost, antanta je pa prigovarjala k napadu na Nemčijo. Končno je pa zna-la najboljšo prigovarjati — Nemčija. Nemški posredovalec von Massow je dejal: »Bolgarije decembra že ne bo-mo rabili. Lahko bo demobilizirala.«

Najbolj zmagovalno se je pa obnašal nemški general von Gallwitz. Ko ga je Petrova vprašala, kdaj bo konec vojne, je odgovoril: »Ko naša armada zasede Egipt, Vam od tam pišem karto: Sedaj je konec vojne!«

Leta 1918, ko je stregla v bolnišnici, je Petrova slišala od bolgarskih voja-kov: »Če septembra ne bo vojne ko-nec, pomočemo orožje proč in gremo domov.« Vojaštvo se je tudi jezilo, da dinastični sorodniški interesi ne dopu-stijo pohoda proti osovraženi Grčiji. Po vseh bitkah so tudi oficirji godrnja-li: »Zopet smo se zastoj bili!«

V dvorani pravice

Nelzprosna Barbka in Ana — Mica Kovačeva, pila, nič plačala — Ukradena čast

Maribor, 15. septembra.

Slab dan sta napravili včeraj okrajnemu sodniku dr. Adamiču posestnici Barba in Ana, doma tam nekje »od straže horvaške«. To pa zato, ker se je njuna razprava radi odklonjene poravnave silno zavlekla in so zaklenili »špetirzali« šele po 14. uri, ko so odšli sodnik, avskultant in zapisnikarica z veliko zamudo k obedu.

Barba in Ana se radi prepirata in psujeta. Toda po nauku naše vere si tudi mnogokaj odpustita. Zadnjič pa sta druga drugo obložile s takimi psovskami, da sta začutili potrebo po intervenciji sodišča, ki naj ima pomore do respektiranja osebnosti.

»Ti grdi vrag stari stešani!«, je ušlo mladi čedni Anici na adresu priletne sosedice Barbe ob nekem srečanju. Toda Barba je imela pri roki silen adut. Spomnila se je, da je nekoč pravil lastni soprog, ki ima mimogrede povedano že štiri ali pet križev na sebi, da se je življenja polna Anica obnašala napram njemu skrajno nedostojno in izživljeno. Vse tiste besede svojega moža je sedaj predočila Barba v razpoloženju primerne obliki Anici. In tako sta imeli obe povod za tožbo radi razžaljenja časti.

»Ali se bosta poravnali raje?«, je nagovarjal sodnik. »Druga drugi odpustite, pa greste lahko domov«. Pa ni uspel gospod v talarju s svojim dobrim nasvetom. Prišlo se je zasliševanje priči, razprava se je zavlekla in obojestranski stroški so se povečali.

Onih besed, ki jih je tresla Anica nad Barbo, ni nikdo slišal, radi česar je bila rdečelična Ančka oproščena. V protitožbi Anice, ki se je čutila užaljeno, ker je njej — omoženi pošten kmetici — očitala sosedica Barba nedostojno obnašanje napram Barbinemu možu, je nastopil kot glavna priča prizadeti soprog Barbe. »Tak je bilo, gospod sodnik. Ko smo bili na kolini meseca januarja, takrat me je ona (Anica) grabila. Pri žetvi pšenice letos poleti pa tudi molji ženi ni dala miru«. — »Ali je to resnica?«, vpraša sodnik strogo. — »Gospod sodnik, možem prisegniti još jedanput pred bogom i ludmi!«, odvrne zgovorni kmetič odločno.

Tudi sodba glede Barbe se je na podlagi tega glasila oprostilo.

Da je Narodna gostilna pri Vlahoviču, kjer so zlasti dobro postreženi abonenti, ena najsolidnejših in najcenejših »taberna«, je v Mariboru splošno znano. Zato se ni prav nič čuditi, če je doznal za to tudi nadobudni mladenič Mirko, ki včasih sicer kaj dela, še raje pa se bavi s praktično brezposelnostjo. Dehela snežna odeja je še ležala na Mariboru, ko se je odločil Mirko, da se abonira na ledačo in pijačo pri Vlahoviču. Pri mastni hrani in pristni štajerski kapljici je Mirko par tednov oponašal Epikurejce starega veka. Lepega dne pa je prav po modernu izgubil kot kafa in pozabil na dolg par sto dinarjev v gostilni.

Toda tu je šlo samo za abonma opoldne in zvečer. Če pa hočemo človeku primerno živeti, moramo tudi udobno počivati in imeti lep zajtrk z dvema žemljama, ki je mislil Mirko in si je našel mesečno sobo z zajtrkom pri nekem drugem mariborskem restavraterrju. Od praznika Novega leta do nedelje 16. Jan. je bil gospod Mirko tukaj »gost«. Moral se je čutiti že precej domačega, saj je celo gospodarja navrtal, da mu je posodil sto dinarjev. Da bi bil gostilničar vedel, kakega »odjemalca« ima pred seboj, gotovo bi mu jih bil priložil par gorčih okoli ušes in ga postavil na hladno. Toda sleparji znajo biti prijazni in ljubezni ljudje! Mirko jo je na tihem popihal in oškodoval gospodarja za blizu 600 Din.

Bilo je že več razprav na sobi št. 15. proti mlademu sleparju. Mirka dvakrat sploh blizu ni bilo. Meseca marca pa je obljubil sodniku, da bo tekom enega meseca poravnal oba dolgova. Od tega bo že pol leta, a oškodovanca še nista videla prebite pare.

Ker je bil Mirko že enkrat zašit radi poneverbe, ga je obsodil okrajni sodnik

na 14 dni strogega zapora s postom in temnico in seveda na plačilo omenjenih zneskov oškodovancema.

»Ste zadovoljni s kaznijo?«, vpraša sodnik. — »Ja, hm, pravilno to ni...«, pravi Mirko resignirano in odide.

Posestnik Jože je izvršil član Mariborske družbe. Radi tega seveda še ni nehal biti mladenič z dobrimi in slabimi lastnostmi. Njegove »sodružice« izpod istega prapora so si pričele šepetati, da je Jože postal nezakonski oče otroku neke dekletke, s čimer da je baje močno oškodoval ugled imenovanega »ferajna«. Za to je doznal polovoma tudi prizadeti, ki trdi, da ni imel ničesar z ono dekle. Zatožil je dve svoji sosedici, da mu kradeta čast, ker trdita gornje.

Lojzka in Katarina priznata sodniku, da sta govorili o nezakonskem očetovstvu Jožeta, izjavljata pa, da nista vedeli, da je tudi to žalivo, če »prodajata« nekaj, kar sa kupili od drugih. Sami nimata nikakih dokazov o resničnosti svojih govorov.

Do pogovora o tej kočljivi zadevi pa je prišlo med obdolženkami tako, da so se nekoč menili ljudje o tem, kam neki da je Jože denar, ki ga je baje poneveril na pošti in o kateri stvari teče še preiskava. »Mogoče ga je dal oni dekli«, je rekel eden pa drugi.

Sodnik predlaga poravnavo. Tožitelj jo takoj sprejme, če Lojzka in Katarina prekličejo svojo obdolžitev. Toda ti dve sta boli trdi in videti je, da težko gledata Jožeta. Vendar pride do sprave.

Jože pripomni ob koncu, da želi živeti z ženskami v miru, toda one da ga sovražijo in mu niti odzdravljajo ne. Ko opozori sodnik obdolženki, naj bosta sedaj zopet dobri z Jožetom, pristavi še zagovornik, ki je nedavno prišel z orožnih vaj: »To se pa že spodobi, da mu odzdravljate. Saj moramo še našemu najhujšemu sovražniku Italijanu odgovoriti prijazno, če nas pozdravi!«

Naš novi roman

V soboto začne izhajati nov »Večernikov« roman, delo slavnega ruskega pisatelja Maksima Gorkega.

Moja otroška leta

ki bo nedvomno vzbudil med našimi čitatelji izredno zanimanje.

Sestanek mariborskih članov Ciril-Methodove družbe

Kakor znano, se bo vršila letošnja glavna skupščina Ciril-Methodove družbe v Mariboru. Mariborska posojilnica je dala v ta namen vse gorenje prostoro Narodnega doma brezplačno na razpolago. Treba pa je, da se pomenimo še o vsem drugem, kako hočemo organizirati, da bo glavna skupščina naše šolske družbe res nacionalna manifestacija v obmejnem Mariboru, kako bomo uredili sprejem skupščinarjev, skupno kosilo, morebiti na predvečer ali po skupščini kako zabavo v prid CMD, dalje kako bomo na seji delegatov podkrepili svoje prošnje in zahteve za našo severno mejo, nabrali dokaze za posebne potrebe itd. Da se pogovorimo o vsem tem, vabita obe podružnici CMD v Mariboru vse mariborske prijatelje in podružnične člane na sestanek, ki se bo vršil v petek, dne 16. t. m. ob 8. zvečer v restavracijskih prostorih Narodnega doma.

Kina Apolo Do nedelje
UFA-večerni film
POŽAR (Mož v ognju)
Dramatično silno močno. Velikanski požar. Razburilni prizori sredi ognja. Sijajno! Olga Čehova — Rudolf Rittner in celotna sijajna ansamblaja berlinskega požarna bramb.

Mariborski in dnevni drobiž

Spominska svečanost na Trgu svobode

Udruženje rezervnih oficirjev in bojnikov, pododbor Maribor, je priredil skupno z aktivno vojsko danes ob pol 11. na Trgu svobode spominsko slovesnost in parastos za vojaške padle na solunski fronti ob priliki proboja pred devetimi leti.

Kmalu po deseti uri so se pričeli zbirati na Trgu rezervni oficirji v uniformah in v civilu. Prikorakala je iz Meliske vojašnice aktivna vojska z godbo, ki je privabila tudi mnogo občinstva za seboj. Na grajski strani sta bila s svojimi strežniki pravoslavni in katoliški svečenik, ki sta opravila pozneje spominske molitve, in velika množica meščanov, zlasti srednješolske mladine. Na nasprotni strani so stali oficirji, vojska, zastopniki državnih in avtonomnih uradov itd. Po prihod generala g. Spasića in izvršenem defiliranju čet so bili opravljeni cerkveni obredi. Ob koncu je imel polkovnik g. Dušan Božič na navzoče krasen govor, v katerem je podal navzočim zgodovino slavnih dejanj naših junakov s solunske fronte septembra 1. 1918. Med sviranjem godbe so se ob pol 12. udeleženci lepe svečanosti razšli, polni globokega spoštovanja do velikih del naših nesmrtnih junakov.

Trgovska „Samopomoč“

Sinoči se je vršil v Mariboru ustanovni občni zbor trgovskega podpornega društva »Samopomoč«. Predsednik trgovskega gremija g. Weigl je podal poročilo o nastanku društva, potem pa takoj otvoril debato o pravilih. Debata je bila izčrpana in so bile sprejete važne spremembe. Pravila bodo objavljena po odobritvi. Do rednega občnega zbora začetkom leta vodi društvene posle ustanovni odbor, v katerega sta bila še izvoljena notar dr. Šorli in Franjo Jošt iz Celja.

Društvo, ki se kratko imenuje »Trgovska samopomoč«, šteje danes 104 člane. Od teh je 93 moškega in 11 ženskega spola. Iz Maribora jih je 78, iz drugih krajev mariborske oblasti pa 26 in sicer iz Ptuja in okolice 13, iz ormoške okolice 2, iz Ruš 2, iz Celja 4, iz Dravograda 3, iz Slov. Gradca 1 in iz Konjic 1 član. — Po poklicu je 75 samostojnih trgovcev, industričev in špediterjev, 5 odvetnikov, 4 zdravniki, 1 notar, 12 namestencev raznih kategorij ter 7 žen pristopivših članov. Po starostnih kategorijah pripadajo v dobo: do 30. leta 2 člana, do 40. leta 34 članov, do 50. leta 37 članov, do 55. leta 14 članov, do 60. leta 15 članov in nad 60 let 2 člana.

Zagreško »Kolo« v Mariboru.

Kakor smo zvedeli, namerava znano zagreško pevsko društvo »Kolo« proizvajati v Mariboru veliko širolovo delo »Sv. Ciril i Metod«. Kakor znano, se je preko celega poletja predstavljala v Frankfurtu ob Meni »Glasba v življenju narodov«. Slavnosti so se udeležili vsi narodi, iz Jugoslavije žalibog samo dva zbora: »Zora« iz Karlovca in »Kolo« iz Zagreba. Nemški listi so o priliki nastopa obeh teh zborov zapisali: »Kje so še zbori, ki gojijo tako petje.«

Planinski večer.

V petek, 16. t. m. ob 8. zvečer planinski večer v gostilni gospe Dolničar na Aleksandrovi cesti koncem Tomšičevega drevoreda!

Vprežen koleselj brez voznika.

Sinoči je pomožni delavec Fenš, zaposlen v kurilnici na Koroškem kolodvoru, srečal na Radvanjski cesti, ko se je vračal z dela, vprežen koleselj brez voznika in ga ustavil. Ker voznika dolgo ni bilo od nikoder je delavec Tomaž Fenš odpeljal konja in koleselj na svoj dom, kjer ga dobi lastnik proti plačilu najdenine.

Za pokrajinsko razstavo v Ljubljani, ki se vrši od 17 do 26. septembra, se dobivajo legitimacije in polovične vozne karte v biljetarni »Putnika« v Mariboru, Aleksandrova c. 35. Vozne karte veljajo za vožnjo tja do 26. za nazaj od 17. do 30. tja.

Iz oblasnega odbora

Da vsaj malo pomore po poplavih zadnjih dni prizadetim krajem v Gornji Savinjski dolini, je dovolil oblasni odbor mariborski, da se nakaže iz oblasne blagaine 50.000 Din za prvo pomoč oškodovancem. Kako se ta vsota razdeli podrobnije, bo določil šef gradbenega oddelka g. inž. Fišer.

Oblasni odbornik za zdravstvo in socialno politiko g. dr. Veble se je mudil pred dnevi v Beogradu, da uredi poplavo prevzem zdravstvenega resora od države. Za enkrat se je tudi ta stroka nimo-gla docela prevzela, a je gotovo, da bo zdravstvo prvo, ki ga prevzame oblast izključeno svoj delokrog, kolikor je to seveda po zakonu določeno. Predvsem dela sedaj oblasni odbor na čim prejšnji otvoritvi porodnišnice v nekdanjem sanatoriju v Petrovem selu.

Kedaj se sestane oblasna skupščina, še ni določeno.

Načleno motorno kolo.

Včeraj popoldne je stražnik med službovanjem našel motorno dvokolo v bližini dravske brvi in ga odpeljal na stražnico, kjer se je dve uri kasneje zglašil lastnik, misleč, da mu je bilo motorno kolo ukradeno, dočim mu ga je neki zlobnež skrivoma odpeljal do dravske brvi, v času ko je motociklist obiskal svojo prijateljico in pustil motorno kolo pred njenim stanovanjem.

Policijski drobiž.

Včeraj je bilo aretiranih 5 oseb, vložnih pa je bilo radi najrazličnejših prestopkov 12 prijav. Aretirana je bila Glizela H. ki jo zasleduje tukajšnje sodišče radi hudodelstva tatvine. — Radi prepovedanega povratka je bila aretirana Karolina B., katero je policija izgnala iz mesta za dobo petih let. — Marija H. pa je bila aretirana radi potepušstva in vlačugarstva. Že večkrat kaznovane delarke mržne oboževalnice Venere so bile izročene sodišču.

»Naše gorice«.

Izšla je 5. številka tega priporočljivega vinorejskega in kmetijskega mesečnika z naslednjo bogato vsebino: Pred trgatvijo. — Kako bomo ravnali letos s namiznim sadjem? — Izbira cepičev. — Izgledi sadne letine v Mariborski oblasti. — Cik. — Informacijski tečaj za organizacijo in ustanavljanje kmetijske in nadarjenih tečajev po deželi. — Izboljšanje naših pašnikov na Pohorju. — Nekaj o našem kmetijskem šolstvu. (Konec). — Praktična navodila glede carinskih in drugih formalnosti pri izvozu robe. — Društvene vesti. — Drobiž. — Kmetijsko šolstvo. — Vprašanja in odgovori. — Književnost. — Meteorološka opazovanja. — Kotiček uredništva in upravnštva. — Zakon o obnavljanju in pospeševanju vinogradništva (Nadaljevanje).

Najboljši mladinski list »Zvonček« št. 1.

izide v drugi polovici tega meseca. Kdor ga še ninaročil, naj stori to takoj, ker se na poznejše naročnike ne bomo mogli ozirati. Celotna naročnina znaša Din 30, polletna Din 15 in četrtletna Din 7.50. Naročnino mora plačati vsak vnaprej. — Uprava »Zvončka« v Ljubljani.

Zbiranje narodnih noš

za revio na Pokrajinski razstavi dne 18. septembra v Ljubljani je med 15. in 15. uro pri pavillonu »K« pred veseličnim prostorom. Točno ob 15. uri obhod, za tem ocenjevanje noš in razdelitev pohvalnih priznanj. Narodna noša velja obenem kot izkaznica za prost vstop v Pokrajinsko razstavo.

Zborovanje vinogradnikov v Ptuj.

Odbor oblasne vinske razstave v Ptuj sklicuje na nedeljo, dne 18. sept. ob 10. dopoldne v dvorano mestnega magistrata v Ptuj zborovanje vinogradnikov s sledečim sporedom: 1. Pozdrav. 2. Likvidacija oblasne vinske razstave 1927. 3. Odlikovanje razstavljalcev z diplomami in nagradami. 4. Predlog za vinsko razstavo v letu 1928. 5. Slučajnosti.

Veliki uspehi izseljenca

Dobri lekarniški posli — Zdravila le v velikih steklenicah Nemci in Abesinija

Iz glavnega mesta Abesinije, Addis-Abeba je prišel na obisk v Berlin lekarnar Walter Zahn. Malo pred vojno je ta mož povezal svojo culo ter se podal s trebuhom za kruhom v Abesinijo. Ko je prispel v glavno mesto te velike dežele, ni imel drugega premoženja, kot majhen zabojček medikamentov. Danes ima veliko lekarno v glavni ulici abesinske prestolice, v okolici pa precejšnje farmo, kjer sadi kavo in koruzo ter redi preko sto nojev.

Sedaj na prvem obisku v domovini so ga obsuli znanj in neznani ljudje z mnogimi vprašanji o Abesiniji. Vedel je marsikaj povedati. V svoji stroki je sploh dobro naletel, največ dobička je pa napravil s prodajanjem zdravil proti trakulji. Abesinija je namreč klasična dežela trakulje. Ljudje jedo surovo meso, ki se le v redkih slučajih poprej preišče.

Berlinski lekarnar ja pa v Abesiniji naletel še na razne druge okolnosti in slučaje, ki so mu zelo dobro služili. Tako pride nekega dne v njegovo prodajalno neki domači veljak. Lekarnar ga po tolmaču vpraša, kaj želi. Odgovor je moral biti čuden, kajti je tolmač začuden z mignil z rameni. Domačin ni želel nič več in nič manj kot to, da se lekarnar — nasmeji. Lekarnar je tej čudni želji moral nehoti ugoditi. Obiskovalec je ves vzradoščen stresel lepo vsoto denarja na mizo. Neki domači čarodej mu je namreč prerokoval,

da ga bo trakulje rešil tujec, ki ima v ustih dvoje zlatih zob. In lekarnar je res imel dve zlati plombi. Že to je zadostovalo, da je vsako zdravilo »pomagalo« in da se njegova slava raznesla daleč po deželi.

Neki ženi je zopet dal zdravilo za piti in raztopljino sublimata za rane na roki. Žena je zdravila uporabljala narobe in ko se je lekarnar že bal, da se je zastrupila, je ženica zdrava in vesela raznašala daleč naokrog njegovo hvalo in slavo. Zanimivo je tudi to, da hočejo Abesinci zdravila v velikih steklenicah. Do malih nimajo nobenega zaupanja. Berlinčan je to hitro uganil in jim je tudi v največji meri ustregel.

V Abesiniji se piše malo receptov. Zdravnikov je malo in bolniki hodijo naravnost v lekarno. Par srečnih slučaje, malo praznoverja in lekarnar je med domačini v kratkem času pravi čarodej.

Tovin še marsikaj drugega pripoveduje berlinski rojak in abesinski lekarnar Zahn, ki je pa svoj dopust združil še s posebno nalogo. Po Berlinu obiskuje merodajne politične in podjetniške kroge ter jim vneta priporoča, naj se interesirajo za Abesinijo. Tam čaka vse polno načrtov in naprav na bistro umno in odločno podjetniško in organizatorično silo. Nemci naj hitijo, da jim Angleži in Italijani ne preplovejo plodonosnega polja.

Jesenska motociklistična dirka na Teznu

v nedeljo dne 18. septembra t. l. ob 14.

Različna prometna sredstva bodisi na suhem (auto) bodisi na morju (regata) in v zraku (avioni) so postala že sredstva konkurence, pri katerih ista konkurirajo v hitrosti in delazmožnosti. Tudi motorno kolo, ki je tudi v naši lepi Sloveniji prišlo med širše sloje radi svoje rentabilnosti in ekonomičnosti — posebno motorna kolesa zadnjih let kažejo veliko populnost v obratu in uporabi bencina — je postalo orodje dirk, ki se imenujejo motociklistične dirke. Tourist-Trophy, Grand-Prix i. t. d. Pri vseh teh motociklističnih meetingih pa si ne smemo misliti takšnih motornih koles, kot jih dobimo pri zastopniku kakšne tovarne, ampak so to popolnoma specializirani in forsirani stroji. Glavna značilnost poleg različnih drugih je ta, da imajo vsi dirkalni motorji na eksplozivnem motorju ventile višje (Over Head Valves O. H. V.). V novejšem se ventili ne odpirajo več potom vzvodov ampak potom osovja in to so takozvani Over Lead Camshaft - O. H. C. - Königs-wellenmotor. (Takšne motorje bomo videli tudi v nedeljo pri dirki in sicer v vseh razredih od 175 cm do 1000 cm.

V najnižjem razredu 6 (175 cm) startajo po navadi samo dvotaktni stroji kot n. pr. Puch, D. K. W. in dr. Na Puchu 175 bo štartal Sandler iz Gradca in sicer na Puch-kompresorju. V razredu A (250 cm) pride tudi en Puch, in sicer Höbel iz Gradca na Puch 220 cm (celih 30 cm do limita). V tem razredu bomo videli celo vrsto zanimivih strojev, ki igrajo na vseh evropskih moto-meetingih veliko vlogo. Gartner z Dunaja je prijavil Reiter-ja na New-Gerardu. Iz Dunajskega Novega mesta se je prijavil Krainer na Motto-Guzzi-ju O. H. C., ki spada med najboljša motorja svojega razreda.

V razredu B (350 cm) je zaznamovati res najboljša motorja. Gartner z Dunaja je prijavil na New-Gerardu Melicharia, ki je že spomladi pri nas dirkal. Med prijavami za ta razred zapazimo znamko, ki je poleg Sunbeama, Nortona in B. M. W. najboljši stroj na svetovnem moto-trgu. To je A. J. Stevens - A. H. S. S to znamko bo konkuriral Walla z Dunaja. Na stroju H. R. D. sta se prijavila dva konkurenta, eden v razredu B drugi v razredu C, in sicer Messner z Dunaja in Hatzl iz Gradca. Lepi prijavi razreda B sta tudi Gradčana Trummer na Chater Lea O. H. C. in Schall na Velocette. Na Indianu O. H. V. pride Sorger iz Gradca in na belgijskem stroju F. N. se je prijavil Goriupp. Ta razred bo mogoče najzanimivejši na vseh dosedanjih dirkah.

Razred C (500 cm) pa bo zaseden tudi po domačinih, in sicer po našem favoritu Pepo Baumannu iz Poljčan, Babicu iz Maribora ter štirih Zagrebčanov: Štrban na novi B. S. A. »mašini«, s katero je zmagal na Plešivici, Černomeru, Vinkovcih, na cestni dirki Gaštel-Medvode in končno na Ljubelju. Štrban je tudi »kandidat« za državno prvenstvo in bo imel s Möslacherjem precej opravila. Iz Zagreba pridejo še Fütterer na Raleigh-u (na tej znamki se je pred leti ubil Zagrebčan Jirkal), Bivac na Rudge-Whitworth in Uroič. Na isti znamki, kot jo vozi Pepo, bo tudi konkuriral največji avstrijski as Lady Möslacher na Sunbeamu (Double-act). Lady je spomladi na isti znamki zmagal v dveh razredih, toda topot ima absolvirati Štrbana in druge nam še nezane dirkače.

Škoda, da smo v vseh razredih še vedno odvisni od inozemcev in Zagrebčanov, brez katerih si dirke pri nas ne moremo predstavljati. Naši motociklisti nimajo dirkalnih strojev, ker so predragi in tudi nobeden ne bi svojega stroja »uničil« na dirki. Inozemci imajo po večini stroje od tovarne in jim je vseeno, če tudi se jim stroj pokvari.

Upajmo, da nam bo vremenski bog bolj naklonjen kot spomladi in da ne bo dirkališča tako krstilo, da bi morali dirkači namesto motorne dirke prizoriti

Sport

regato. Isti dan predpoldan se vrši po mestu propagandna vožnja motociklistov. Popoldan pa bodo vozili na dirkališče omnibusi in pa vlak na Tezno. Opozorimo tudi cenjeno občinstvo, da bo vsako preokoračenje barijere med dirko strogo prepovedano in se bo brez pogoja kaznovalo z odstranitvijo prizadetega z dirkališča. Tudi trainingi bodo zanimivi, in sicer v petek popoldan, soboto predpoldan in popoldan ter v nedeljo predpoldan.

SK. Maribor — SK. Ilirija

Odločilna tekma za prvenstvo Slovenije.

V nedeljo ob 11. dop. se bo vršila v Ljubljani odločilna tekma za prvenstvo Slovenije med SK Ilirijo in ISSK Mariborom. Dosedanji prvak Slovenije SK Ilirija razpolaga brez dvoma z najboljšo družino v ljubljanskem podsavetu vendar se ji je sedmorica Maribora v tehničnem in taktičnem oziru toliko približevala, da tvori docela enakovrednega nasprotnika. Prepričani smo, da bosta obe družini zbrali vse svoje moči in uporabili vse znanje, da izvojujeta časten rezultat. — Sodil bo gosp. Schneller, rez. g. Doberlet.

Slovensko kolesarsko društvo Perun

Dirka za prvenstvo v klubu.

V nedeljo 18. t. m. priredi kolesarsko društvo »Perun« dirko za prvenstvo v klubu na 100 km progi: Maribor - Vošnjak - Maribor. Znano je, da ima »Perun« dovelj dobrih vozačev, ki so se čestokrat uspešno borili v medklubskih in nedavno tudi v mednarodni tekmi. Najostrejša bo vsekakor borba med znanimi dirkači: Kramersič, Šibenik, Jurič in Nabergojem, ki je od blesure, zadobljene pri mednarodni tekmi ozdravel in v nedeljo zopet nastopa. Start in cilj je ob 8. jutraj na Kralja Petra trgu. Prvi dirkači se bodo vračali na cilj okrog 12. dopoldne.

ISSK Maribor — nogometna sekcija. Jutri petek ob 20. sestanek nogometašev pri Zamoreu. Načelnik.

Mariborsko kasaško društvo priredi v nedeljo, dne 2. oktobra kasaške in galopske dirke na Teznu.

300 tisoč podpisov za varstvo živali

Zveza društev za varstvo živali v Berlinu je v kratkem času zbrala 300 tisoč podpisov za svojo vlogo na nemški državni zbor v svrhu izpopolnitve zakona v varstvo živali. Vlogo so podpisali sloviti umetniki, zlasti pisatelji, slikarji in gledališki igralci. Na stotine je podpisov novinarjev, na tisoče pa upokojenih častnikov in visokih uradnikov. Ogromno število podpisov vsebuje okrog 8 tisoč pol, ki bodo vezane v 15 do 20 knjig. Podpisne knjige bodo z vlogo vred izročene predsedniku parlamenta. Zveza pa je razvila tudi velikansko propagando s predavanji, filmom in s tiskom za varstvo živali.

Spomenik pesniku — beraču

V Londonu so nedavno svečano odkrili pesniku Williamu Blakeu nagrobni spomenik, kip pesnika. Lordmajor je ob grobu govoril, Thomas Wright, predsednik društva, ki si je nadelo ime po umrlem pesniku, pa je recital odlomke iz pesnitve pokojnega velikana. Na dan odkritja spomenika je bil prirejen velik koncert in banket, kar je stalo okrog 1000 funtov (276.000 Din). Zanimivo je, da je pesnik Blake pred 100 leti umrl v bedi in pomankanju od gladi in bil pokopan na pokopališču, ki je bilo določeno za berače, z več ubožci skupaj. Pred 20 leti so angleški literati nenadoma ugotovili, da je bil pesnik-berač eden izmed največjih angleških pesnikov in sklenili, da mu hvaležna domovina postavi spomenik. Truplo je bilo izkopano, vendar je dvomljivo, ali so izkopane kosti ostanki pesnika ali kakega berača.

Stockholmski trgovec — „bodoči fakir“

Premožni stockholmski trgovec Jonas Brandon se je odločil, da odpotuje v Indijo, da se izuri za fakirja. Iz knjig o fakirjih, budizmu in nirvani je razbral, da morajo biti ljudje z Vzhoda jako srečni in je sklenil, da se poglobi v njihov svet. Prepustil je svojo poslovalnico nekemu sorodniku in odšel v Indijo. V Paoni, kjer je končalo njegovo potovanje, je razdelil ves denar med ubožce, zavrgel evropsko oblečilo in oblekel puščavniško haljo. Odšel je v indijske goščave in 14 dni živel kot puščavnik. Bil je zelo zadovoljen. Prehranjeval se je samo z zelišči, sadjem in medom. Nekega dne pa so se njegovi kolibi približali trije razbojniki, ki so zahtevali od njega denar in vse premoženje. Ker mu niso hoteli verjeti, da je brez vsakršnega premoženja, so ga pričeli pretepiti. V najkritičnejšem trenutku se je zasiljal iz gozda strel. Puščavnik, »bodoči fakir« se je branil in upiral nasilju z vsemi močmi, ko pa je zunaj počil strel, so razbojniki brez sledu pobegnili. Prestrašeni puščavnik je zlezal iz kolibe in videl, da prihajajo iz gozda angleški lovci, ki so »fakirja« odvedli s seboj. Brandon se je takoj javil na konzulatu in se vkrcal na prvi parnik, ki ga je srečeval in zadovoljnega predeljal v domovino. Med njegovo odsotnostjo je stockholmski sorodnik prepisal vse imetje na svoje ime, trdeč, da je Jonas Brandon znozel. Njegovim advokatom je sleparija uspela in Brandon je ob povratku doživel veliko presenečenje. Ne da je samo v Indiji zaman poizkušal fakirsko srečo, hujše ga je zadela sorodnikova goljufija, ki ga je stala vse premoženje. Sedaj bo moral zastaviti ves svoj vpliv in prepričati oblasti o neistinitosti trditve svojega sorodnika in njegovih advokatov, ki se trudijo, da njihov uspeh ne izpodbije pravi lastnik ugledne trgovske hiše.

Čudne zgodovinske zanimivosti.

Neki bahač je imel zbirko zgodovinskih posebnosti. Razumel pa se je nanjo kakor zajec na boben. Neki tovariš, ki je bil pri njem na obisku, ga vpraša čegava je lobanja v omari. »To je glava svetovnoznane znanstvenika, čigar ime sem slučajno pozabil.« — »Čegava pa je ta-le mala lobanja, tu poleg?« — »Tudi istega slavnega moža; odgovori lastnik muzeja, »ko je bil še dečko!«

Londonska policija in Lindberghova žena

Iz Londona poročajo, da je prispela tjakaj 24 letna Alice Treengle, ki je zatirjevala, da je Lindberghova žena. Resno je trdila, da se je pred tremi leti poročila z mladim pilotom, toda je ohranila svoje rodbinsko ime, ker je Lindbergh želel, da se njun zakon prikrije. Policija je bila takoj obveščena o govorici, ki se je hitro raznesla po mestu in se zanimala za mlado gospo. Mlada in izredno lepa ženska je trdovratno vztrajala pri svojih izjavah, ki jih je potrčila tudi novinarjem: »Sem Lindberghova žena. V London pa sem prišla zato, da razkrinkam nevhvaležnega moža, da je podlež, ker me, odkar je postal slaven, ne priznava in odganja od sebe. Toda jaz imam dokaze, da sem njegova zakonita žena!« Toda niti angleški, senzacijski listi niso objavili presenetljivih izjav lepe gospe, pač pa so se za njo živahno zanimali zdravniki, ki so jo po pregledu oddali v umobolnico.

Španska maščevalnost

V Madridu je bil aretiran Pietro Galvaz, berač, ki je skušal uprizoriti vstajo. Pred tedni je prišel v vilo bogatega posestnika Bargliosa, ki leži tri kilometre od mesta. Vrtar ga je surovo odgnal, nakar mu je Galvaz zapretel, da se bo maščeval. Vrnil se je v Madrid, kjer je nahujskal nad 200 beračev in brezposelnih delavcev zoper bogatega posestnika. Druhal, broječa nad 200 mož, je v noči obkolila vilo, toda služinčad je pravočasno opazila nevarnost in telefonirala policiji. Ko je Galvaz hotel naskočiti glavni vhod, je Barglioss sprejel množico s svinčenkami in ranil več razgrajčev. Trenutek kasneje je pridrvela policija v avtomobilih. Večina napadalcev je pobegnila, Galvaz pa je bil aretiran. Pri zaslišanju je hladnokrvno izjavil: »Četudi me kaznujete z 20 letno ječo — ko bom prost okovov, se bom maščeval nad skupuhom.«

Vedno praktičen.

— V spomin na edini spor v najinem zakonu sva vsadila malo drevesce, ki je zrastle že v mogočno drevo.

— Kako škoda, da nisem prišel tudi jaz na to sijalno misel!

— Zakaj se ti zdi to tako sijalno?

— Ljuba duša, pomisli, kake ogromne bogate gospodove bi že imel sedaj...

Anton Skala:

S kulturnega polja na Kosovo polje

Ko je že omenil Bolgare, sem ga vprašal, kaj praviš, kako bi bilo, ako bi se Srbi in Bolgari združili?

E, pa to bi bila silna država; cerkev in druge države bi se tresle pred njo. Dobro bi nam bilo, nikogar bi se ne bali. Turek ni hotel, da bi se mi združili, vedel je, da bi bil to konec zanj. On nas je tlačil in psoval. Znaš, kako je Turek nazival Srba in Bolgara? Govno. Rekel je: Vol vleče voz. Na poti spusti govno. Govno pade na kolotečino in obleži na levi in na desni. Na levi je Srb, na desni Bolgar, oba pa sta govna. Ali to govno je poglalo Turke in bo še marsikoga, če bo združeno.

Omenil sem morilsko klanje Srbov po Bolgarih za svetovne vojne. Odgovoril je: Znaš, to je drugo pitanje. Bilo je tako in onako, ali narod more da preboli tudi to.

Gledala sva na polja in hribe tam okrog, ki so od trimesečne suše popolnoma porjavela. Vprašal sem ga, kako da hribi niso porasli z gozdovi, ko je toliko rodovitne zemlje po rebrih. E, pa bili so gozdovi, krasne šume so bile, ali Turek je zažgal vse, da se srbski narod ni mogel skrivati in hajdučiti. Ali sedaj zopet pogozdujelo. Povsod je zasajen pitani kostanj. Glej, kš. me je opozoril seljak Macedonec. Iz blata so, nizke, drvene in skoraj brez oken. Ali ni bil naš seljak tako umazan in neuk, da si je gradil take hiše. Moral je tako graditi, ker če si je kdo zgradil lepšo hišo, ali napravil lepšo sobo v hiši, je prišel Turek in hotel toliko časa v njegovo hišo, da ga je pregnal, oziroma popolnoma uničil.

— Letos boste siromaki, sem povedoval dalje, ko vam je suša vse uničila. Ej, pa tako je, gospodine. Ali ne mi: človek se priživi in je prav, da ga Bog kaznuje, ali živina trpi. Vidiš, pa so časi taki, da ne more biti drugače kakor je. Včasih je bilo drugače. Včasih o suši je rekel svečenik v cerkvi v nedeljo: Popoldne homo šli prosit Boga za dež. Ne zase. Človek je grešnik in zasluži kazen božjo, ali žival trpi, težko delo ves teden, a ona nima pameti in govora, da bi Bogu prosila, zanj bomo prosili. Malo se bomo prošetali po polju in molili, pa se bo Bog usmilil živine. Šli smo popoldan, molili in preden smo se vrnili v mesto, so se zgrnili oblaki na nebu in

padel je dež, da smo bili mokri do kože. Ali to je bilo nekdanj, tedaj so svečeniki molili, in so se ženske brigale za hišo in so bile spodobno oblečene in počesane. Lahko je bilo tedaj Bogu in je rad uslišal človeka. Ali danes! Kako naj te Bog usliši? Svečeniki po gostilnah in barih, ženske pa ostrižene, da ne veš, kdo je moški, kdo ženska in z golimi rokami in golimi nogami. Ali naj gre tak svet na polje in prosi boga? Bog bi se obrnil okoli in poslal še huššo kazni. E, mladi svet, mladi svet, to je novi svet! Vidiš, kakor pri nas seljakih je to: Vprežeš v voz vola in mlado živinč. Mlado živinč se zažene in misli, da bo šlo tako kakor ono hoče, skače in se napenja, a kmalu omaga in omahne, stari vol pa mora potem vleči voz in še mlado živinč.

— Ali ste govorili tudi s Turki?

— Tudi. V Skoplju jih je mnogo. Poleg Arnautov opravljajo poselska in težaška dela v mestu, imajo pa svoje domove, trgovine in delavnice na desnem bregu Vardarja v najslikovitejšem delu Skoplja. Ta del mesta je na hribu, z Dušanovim gradom na vrhu, z nebrojnimi mošejami, z groznimi zaporji Kuršumlja han in s starodavno cerkvijo Sv. Spasa, ki leži pod zemljo in v kateri je bil kronan car Dušan Silni. Ikonostas v tej cerkvi je brezprimerna umetnina na svetu. Ročno delo iz leta 1200: iz orhovega lesa izrezljani stebri, ornament, podobne sohe, in v desnemu kotu vsi trije rezbarji sami. Ako hodiš po Skoplju in krajih tam doli, občutiš, da se nahajaš na naših klasičnih tleh. Enak občutek sem imel, ko sem hodil leta 1918. po Flandriji in Belgiji. Flandrijci in Belgijci so našli v Coster-ju umetnika, ki je v »Ullenspieglu« napisal tragedijo flandrijske in belgijske zemlje in duše. Naša klasična zemlja na jugu še čaka na svojega Costerja in Ullenspiegla.

Da, govoril sem tudi s Turkom. Baš pred groznimi zidanimi Kuršumlje hana sem ga ustavil težaka, ki nosi vedno vse svoje s seboj in to je leseno nosilo, ovito s starimi vrečami, ki si ga priveže na hrbet in nalaga nanj bremena, ki jih z urnimi koraki prenaša po naročilu. Kadar izvrši delo, leže na pločnik v tej ali oni ulici, dene nosilo pod glavo in zaspi. Mimoidoči se mirno umikajo in mu dajo, da se naspi.

Vprašal sem težaka, kako mu je. Pa, fala Bogu, dobro! Nikdo me ne bje! Zaslužim, pijem rakijo, jem meso in zakon velja za vse.

— Ali ješ tudi svinjsko meso?

— Ne smem, je prepovedano.

— Zakaj je prepovedano?

— Prišla je svinja v Čabo.

— Kam?

— V Čabo. Mohamed je ustvaril Čabo sredi sveta, da nimajo vsi pravoverni mohamedanci enako daleč do tja. Vsako leto jih mora priti v Čabo 77.000. Ako jih iz drugih krajev ne pride toliko, morajo priti iz bližine, da se število dopolni. Vsakdo mora pripeljati s seboj po premoženju ali ovco, kozo, ali goved. Ali pa mora oddati temu primerno vsoto denarja. Živel je bogatin, ki ni hotel prignati goveda, pa tudi denarja ni hotel odšteti, ali, ko se je vrnil domov, je našel vso živino poginjeno in dokler ni v Čabi dvostruko poravnal svojega dolga, mu je poginila vsaka žival, ki jo je prignal v svoje staje. Žival pa se mora prignati v Čabo, ker živi tam siromašen narod sredi peščenega polja in se preživlja le od darov pravovernih. Ko so postavili Čabo, je bilo treba strogo paziti, da ne pride živina v svetišče. Zgodilo pa se je, ko ni bilo nikogar v svetišču, da je prišla vanj svinja. Videl so jo, ko je prišla vanj in vedeli so, da se je drgnila ob sveti kamen, niso pa vedeli, ali se je drgnila na levi ali na desni strani. Da se je drgnila na desni strani bi ne bilo prepovedano, da se je drgnila na levi, bi bilo zlo in prepovedano, in ker niso mogli določiti ne tega ne onega, je Mohamed prepovedal jesti svinjsko meso.

— Kako pa to, da smeš piti rakijo in pivo, vina pa ne?

Tudi to je razložil Turek. Ko je živel Mohamed, je živela ob cesti v lepi hiši bogata vdovica s sinom. Temnilo se je že, ko je prišel mimo hodža. Vdovica ga povabi k sebi in postavi preden na mizo liter vina in nož ter reče: Hodža, izmed troje imaš, da izbiraš za prenočišče. Ali živi z menoi, ali zakolji z nožem sina, ali popij ta liter vina. Hodži se ni dalo živeti z vdovico, ker je vedel, da bi se je ne rešil več: sin mu ni nič storil, da bi ga zaklal, torej mu je preostalo samo tretje in popil je liter vina. Ko pa je popil vino, je živel z vdovico in z nožem zaklal sina. Zvedel je za to Mohamed in prepovedal vsem pravovernim piti vino. Rakije in piva pa tedaj še ni bilo, zato tudi pravoverni smejo piti rakijo in pivo.

— Jejhata, gospod učitelj, povejte mi še kaj o kačakih. Tolikokrat berem o njih, gotovo ste jih tudi vi videli.

— Khm! kačakih? Pa dobro, povedal vam bom tudi o kačakih. Vozili smo se s Skoplja na Kosovo polje. Najprej z vlakom do Lipljanja. Tam so nas čakali vozniki. Na 60 vozov nas je okrog 400 prevozilo 16 km od Lipljanja do Gračanice, 12 km od Gračanice do Prištine, 9 km od Prištine na Muratovo turbe in še 4 km do Obličevskega sela. Potem pa zopet z vlakom nazaj v Skopje. Vozili smo se od polšestih zjutraj do poldesetih zvečer. Na našem vozu smo bili Slovenci, Hrvati in Srbi, štiri dame in štirje gospodi. Voznik je bil kolonist doma iz Like. Na Kosovem polju je že več kolonij. Kolonisti Hrvatje, Srbi in tudi Slovenci so si postavili prav čedna sela. Obdelujejo rodovitno Kosovo polje in prevažajo rudo z bližnjih rudnikov na postajo v Lipljanj. Da ni na Kosovem polju kolonistov, bi ga ustrašovali kačaki, kolonistov pa se boje in je že zelo redek slučaj, da vpadе kačak na Kosovo. Med Lipljanjem in Gračanico je velika božjepotna cerkev Sv. Petka pol pod zemljo in pol nad njo. Pod zemljo je kamen in iz njega teče voda. Tlakaj prehajajo bolni na očeh in si jih s čudežno vodo Sv. Petke izpirajo. Mnogo jih je baje že ozdravilo. Ustavili smo se pred zidanimi staroslavne Gračanice, kraljevsko cerkvijo s šestimi stolpi. Popolna tišina ja zavladala med nami. Srbom, ki so prvič stopili v ta najsvečiji hram, so se orosile oči. Kupili smo svečke ob vhodu in jih pred ikonastom prižgali za zdravje sorcev. Premajhen je človek in prekratko je njegovo življenje, da bi mogel prav pojmiti in doumeti vso dobo sedmih stoletij, ki so vtinila v večnost ob zidovih Gračanice. In prav ta leta mineva 700 let, kar je zgradil kralj Milutin Gračaniško cerkev, jo dal od prvotnih umetnikov poslikati in jo kraljevsko uredil in opremil. In doživela je slavne dni srbskega carstva, pretrpela propast Srbijske, bila oskrunjena od Turkov, Arnautov, Bolgarov, bila hlev za živino in skladišče, pa se je zopet dvignila in doživela ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev v mogočni, mladi državi. Premajhen smo, da bi to razumeli. Ko stojš v Gračanici pred freskami svetnikov ali pred podobo Milutinove žene, kraljice Simonide in gledaš v njihove od Turkov in Bolgarov izdobljene oči, te stresa mraz. Nepopisen občutek gorja in bridkosti je, gledati v izdobljene oči podob, ki imajo v duplinah nakopičeno vso tragedijo sedmih stoletij.

Konec prihodnjš

Mali oglasi, ki služijo posredovanju in socialne namene obkinitva: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek Din 5.—

Mali oglasi

Ženitve, dopisovanje in oglaševanje trgovskega ali reklamnega značaja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek Din 10.—

Abonenti

se sprejmejo po 450 Din, a la carte 600 Din. Priporoča se Hotel Kosovo, Grajski trg št. 1. 1079

Meblovano sobo

s posebnim vhom in električno lučjo oddam takol ali s 1. oktobrom. Naslov v upravi »Večernika«. 1080

Perfektna kuharica,

ki opravlja tudi druga hišna dela, se kšče. — Naslov v upravi »Večernika«. 1081

Soba se odda

za 14. dni (cena Din 200). Naslov v upravi. — 1074

Gonilni jermenj,

najboljše kakovosti, že strojno pretegnjeni, za mlino, žage, mlatilnice, tovarno itd. kakor tudi šivalni in vezalni jermenj v zalogi pri IVAN KRAVOS, Aleksandrova c. 13. Zahtevajte ponudbo. 829

Kupim otroško posteljico.

Naslov pove uprava. 1078

Moderno urejena mehanična delavnica

z električnim pogonom za popravila navadnih in motornih koles s posebnim oddelkom za popravila šivalnih in pisalnih strojev, otroških vozičkov, gramofonov itd. itd.

Justin Gustinčič, Maribor, Tattenbachova ul. 14

se cenj. občinstvu najtopleje priporoča.

Din 199.—

čevlji s spono lakasti in v modnih barvah pri

Anici Traun

Grajski trg 1 870

Ovratnice, klobuke, srajce, nogavice, galanterijo in modne predmete si nabavite najboljše pri

IGO BALOH

Vetrinjska ulica 18. 865

Prazne

steklenice od Odol-a

kupuje

Drago Rosina

Vetrinjska ulica 26

Tesan les

Potrebujem za takojšnjo dobavo privožen suh, raven in obtesan les 1071

1/2" 8 m ca. 10 m³
1/2" 9 m ali 5 m ca. 18 m³
1/2" 7 m ca. 17 m³
1/2" 6 m ali 7 m ca. 80 m³

Ponudbe za celo ali delno par tijo poslati z označbo cene fco vagon nakladna postaja na

Ivan Hartl, skl. tehn. drva Zagreb, Martičeva ulica 25

Za napore boklice

„Medo“-kava

Vse šolske potrebščine

v največji izbiri in po solidnih cenah le v trgovini

Zlata Brišnik, Maribor, Slovenska ul. 11

PRODAMO

večjo množino

MAKULATURNEGA PAPIRJA

kilogram Din 4.—

Več se izve v upravi Večernika. U1

Ostravski in livarski koks

kovaški koks — kosovec, orehovec in grahovec, kovaški premog, kakor tudi oglje stalno najceneje v zalogi pri

Branko Mejovšek, Maribor Tattenbachova ulica št. 13. 984